

«Μνήμη Ὁσίου» – 1924-2004 :

Ἡ ὀγδοηκοστὴ ἐπέτειος
τῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας

Θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου

Θεόθεν ἐπιβράβευσις τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος*

*Συγκινητικαὶ σελίδες ἀπὸ τὸν βίον τοῦ Ὁμολογητοῦ Ἱεράρχου
πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου*

ἘΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ τοῦ Ὀλύμπου διέμεινεν ὁ ἀείμνη-
στος Χρυσόστομος μέχρις Ὀκτωβρίου τοῦ 1935¹,
ὅτε τῇ καλοκαγαθίᾳ τοῦ τότε Κυβερνήτου μακαρίτου Γ.
Κονδύλη ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας.

Δὲν παρέμεινεν ὁμως ἐν Ἀθήναις ἐπὶ πολὺ, διότι ὁ
ἐνθεος ζῆλος ὑπὲρ τῆς γαλήνης καὶ ἐνότητος τῆς Ἐκ-
κλησίας, καταφλέγων τὴν καρδίαν Αὐτοῦ, παρεκίνησε
τοῦτον ἵνα ἐπιχειρήσῃ ταξίδιον εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
ἐκεῖθεν εἰς Δαμασκὸν πρὸς συνάντησιν καὶ συνεννόησιν
μετὰ τῶν Προέδρων τῶν τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχικῶν
Θρόνων. Διὸ καὶ ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὰς ἀρ-
χὰς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου, φθάσας ἐν μέσῳ
χειμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀμφότεροι οἱ Πατριάρχαι² ὑπε-
δέχθησαν τὸν ἀείμνηστον, δικαιώσαντες τὰς προσπα-
θείας καὶ τὰς θυσίας Αὐτοῦ, καὶ ὑποσχεθέντες τὴν συν-
δρομὴν αὐτῶν διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Προσυνόδου ἢ
μεγάλης Ὁρθοδόξου Συνόδου, πρὸς τακτοποίησιν τῶν
ἐκκρεμούντων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, πρώτην θέσιν
κατέχοντος μεταξὺ αὐτῶν τοῦ ἑορτολογικοῦ.

Ἐτοιμασθεὶς δὲ ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠμπο-
δίσθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἑλληνοῦ Προξένου, ἐκτε-

λοῦντος διαταγὰς δοθείσας αὐτῷ ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ μὴ ἐπικυροῦντος τὰ διαβατήρια Αὐτοῦ· οὕτω δὲ ἀπεκλείσθη ἐκεῖ, μείνας αἰχμάλωτος ἐπὶ πέντε περίπου μῆνας³.

Καὶ ὁ μὲν Ἑλλήν Πρόξενος, συμφώνως πρὸς τὰς ἐξ Ἀθηνῶν διαταγὰς, ἐξετέλει καθήκοντα δεσμοφύλακος τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου πρώην Φλωρίνης Χρυσσοστόμου, ἡ Πρόνοια ὅμως τοῦ Θεοῦ ἐνεργοῦσε διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ δεσμώτου.

Ὁργανόν Της, ἡ Θεία Πρόνοια, ἐπέλεξε τὸν «τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτὴν», τὸν θαυματοουργὸν καὶ τροπαιοφόρον Ἅγιον Γεώργιον.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καταπληκτικὸν πράγματι καὶ συγκινητικόν, τὸ ἀφηγεῖτο, μὲ ἱερὰν συγκίνησιν, ὁ ἀλησμόνητος Ἱεράρχης μέχρι καὶ τῆς τελευταίας του πνοῆς.

* * *

Η ΜΟΥΝ στενοχωρημένος ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν μου αὐτὴν, διότι δὲν εἶχα καμμίαν πληροφορίαν διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος καὶ δὲν ἐγνώριζα, τί θὰ ἀπογίνῃ καὶ μὲ τὴν αὐθαίρετον κατακράτησίν μου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Μὲ τὸ βάρος τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβληματισμοῦ μετέβην, τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 23ην Ἀπριλίου, εἰς τὴν θεῖαν Λειτουργίαν. Μὲ πόνον δὲ καὶ πίστιν παρεκάλεσα τὸν Ἅγιον Γεώργιον, νὰ μὲ βοηθήσῃ:

– Ἅγιε Μεγαλομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Γεώργιε, Σὺ ποὺ εἶσαι τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτὴς καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστής, κάνε τὸ θαῦμα Σου καὶ ἀπάλλαξέ με ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰχμαλωσίαν!...

Τὸ βράδου λοιπὸν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ πρὶν ἀκόμη κατακλιθῆ, διὰ νὰ κοιμηθῆ, ἀκούει νὰ κτυποῦν τὴν πόρταν τοῦ δωματίου:

– Ἐμπρός, λέγει ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης.

Ἄμέσως ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ εἰσέρχεται ἓνα εὐγενικὸ παλληκάρι καὶ τοῦ λέγει:

– Εἶσαι ἐλεύθερος νὰ φύγῃς. Κανεὶς δὲν θὰ τὸ πάρῃ χαμπάρι.

– Πήγαινε νὰ θεωρήσῃς τὸ διαβατήριόν μου, ἐπρότεινε παρακλητικὰ εἰς τὸ παλληκάρι ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης.

Τὸ παλληκάρι ἔφυγε πρόθυμον καὶ ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον καὶ τοῦ λέγει:

– *Ὅλα εἶναι ἔτοιμα.*

Εἰς κίνησιν δὲ τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου νὰ τοῦ προσφέρῃ ἓνα φιλοδώρημα, ὁ νέος ἐχάθη.

Κατάπληκτος ὁ πρῶν Φλωρίνης Χρυσόστομος διηρωτᾶτο, περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἡ ψυχὴ του ὅμως ἐγέμισε μὲ γαλήνη καὶ θάρρος.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν μετέβη καὶ πάλιν εἰς τὸν Ναόν. Μόλις τὸ βλέμμα του προσέπεσεν εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐνεθυμήθη τὸ ὄραμα τῆς

προηγούμενης νυκτός, διότι ὁ νέος τοῦ ὁράματος ἦτο ἀπολύτως ὅμοιος μὲ τὴν σεπτὴν μορφήν τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν εἰκόνα.

Ἐψαλε μὲ ἐνθουσιασμόν τὸ Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου: «Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς...».

Ἐν συνεχείᾳ λέγει πρὸς τὸν Ἁγίον Γεώργιον, ὡς νὰ συνωμιλοῦσε μὲ ἐπιστήθιον φίλον του:

– *Ἁγιε Γεώργιε καὶ ἐγὼ αἰχμάλωτος εἶμαι. Ἄφοῦ λοιπὸν μοῦ ὑπέσχεθης, ὅτι κανεῖς δὲ θὰ μὲ πάρῃ χαμπάρι, φεύγω προστάτευσέ με.*

Ἄμεσως μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπῆγε εἰς τὸ σπίτι, ποῦ ἔμενε καὶ λέγει εἰς τὴν οἰκοδέσποινα:

– *Φεύγω διὰ τὸν Πειραιᾶ.*

– *Μά, Σεβασμιώτατε, ποῦ θὰ πάτε; Τὸ διαβατήριόν Σας δὲν εἶναι θεωρημένον.*

– *Ὁ Ἅγιος Γεώργιος θὰ μὲ βοηθήσῃ.*

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Χάϊφαν, ἀπὸ ὅπου ἀναχωροῦσαν τὰ πλοῖα διὰ τὸν Πειραιᾶ, ἤρχισε νὰ στενοχωρῆται καὶ πάλιν, διότι δὲν ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν καὶ δὲν εἶχε κανένα ἰδικόν του, διὰ νὰ συνεννοηθῇ.

Καθὼς ὅμως ἐβάδιζεν εἰς ἓναν λοφίσκον, βλέπει ἓνα ἄγνωστόν

του Μοναχόν, πού τόν ἐπλησίασε, τοῦ ἔβαλε μετάνοιαν καί τοῦ λέγει ἑλληνικά:

– *Σεβασμιώτατε, εἰς τί ἤμπορῶ νὰ Σᾶς φανῶ χρήσιμος;*

– *Εἰς τί νὰ μοῦ φανῆτε χρήσιμος; Θέλω νὰ φύγω καί τὸ διαβατήριόν μου δὲν εἶναι θεωρημένον ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον.*

Τὸ ἐπῆρε τὸ Διαβατήριον ὁ Μοναχός, τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ πρακτορεῖον καί παρ' ὅτι δὲν εἶχε σφραγίδα Ἑλληνικοῦ Προξενείου, τοῦ ἔβγαλαν εἰσιτήριο.

Ἄπαρτήρητος, ἐπέρασεν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐλέγχους καί ἐπεβιβάσθη εἰς Ρουμανικὸν πλοῖον διὰ Πειραιᾶ, ὅπου καί ἔφθασεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ⁴...

Μόλις ἀπεβιβάσθη, μετέβη κατ' εὐθείαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐρησκειμάτων, ὅπου κατάπληκτος ὁ τότε Ὑπουργὸς τὸν ἐρωτᾷ:

– *Πῶς ἦλθατε, Ἁγιε Φλωρίνης;*

– *Μὲ Ρουμανικὸν πλοῖον, ἀπήντησεν ἀπονήρευτα ὁ σεπτὸς Ἱεράρχης.*

Ἡ κατάπληξις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐρησκειμάτων ἐξηγήθη ἀμέσως. Ἡ ἐξ ἀδελφοῦ ἀνεψιά του κ. Μελοπομένη Ζαχαρία μετέβη εἰς φιλικὴν οἰκίαν, ὅπου παρευρίσκετο καί ὁ μακαριστὸς Τραπεζοῦντος Χρύσανθος ⁵.

– *Τί κάνει ὁ θεῖος; ἐρωτᾷ ὁ Τραπεζοῦντος.*

– *Εἶναι καλὰ καὶ ἔρχεται.*

– *Ἀδύνατον! Τὸ συμφέρον του εἶναι νὰ καθήσῃ κάτω εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.*

– *Μὰ ὁ θεῖος ἔρχεται!...* Καὶ ἔδειξε τὸ ραδιοτηλεγράφημα, πού πρὶν ἀπὸ ὀλίγας ὥρας εἶχε λάβει.

Ὁ Τραπεζοῦντος ἐσταυροκοπήθη καὶ εἶπε:

– *Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν ἔδωσεν αὐστηρὰν ἐντολήν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον τῶν Ἱεροσολύμων νὰ μὴ θεωρήσῃ κατ' οὐδένα τρόπον τὸ διαβατήριόν του. Πῶς λοιπὸν ἔρχεται;*

Ὁ Μοναχός, πού ἐξυπηρέτησε τὸν ἀείμνηστον Ἱεράρχην πρῶην Φλωρίνης Χρυσόστομον, ἦτο ὁ μακαριστὸς Ἱερομόναχος Εὐγένιος Ἱεροσολυμίτης, πού τὸν ἐξετέλεσαν οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Κατοχήν, διότι, ὡς ἐλέχθη, ἐφυγάδευσεν εἰς Μ. Ἀνατολήν Ἄγγλους αἰχμαλώτους ⁶.

(*) Περιοδ. «**Ορθόδοξος Ἐνστασις καὶ Μαρτυρία**», ἀριθ. 18-21/Ἰανουάριος-Δεκέμβριος 1990, σελ. 174-177.

1. Ὁ Ὁμολογητὴς Ἱεράρχης Φλωρίνης Χρυσόστομος Καβουρίδης (1870-1955) εἶχεν ἐξορισθῆ ὑπὸ τῶν Καινοτόμων, διὰ τὴν προσχώρησιν αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀκαινοτόμητον Πλήρωμα τοῦ Πατρῆου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ὁσίου Διονυσίου ἐν Ὀλύμπῳ, ἔνθα παρέμεινεν ἐπὶ τρίμηνον περίπου: Ἰούνιος-Ὀκτώβριος 1935.

→ Τὸ «Ἀποκηρυκτικὸν Ἐγγραφοῦ» τῶν τριῶν Ἀρχιερέων Δημητριάδος Γερμανοῦ, πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομου καὶ Ζακύνθου Χρυσόστομου «πρὸς τὴν Διοικοῦσαν Σύνοδον» τῆς «Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», φέρον τίτλον «Διαμαρτυρία καὶ Δήλωσις, ἐπεδόθη τὴν 14/27.5.1935 διὰ Δικαστικοῦ Κλητῆρος· ἡ ἀπόφασις τοῦ διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου» κατὰ τῶν τριῶν Ἀρχιερέων ἐλήφθη τὴν 14.6.1935 καὶ ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς «τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὴν τῶν μοναχῶν τάξιν καὶ τοῦ πενταετοῦς σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν Μονῇ, ἀπογυμνοῦν αὐτοὺς τέλεον παντὸς ἀρχιερατικοῦ τίτλου καὶ βαθμοῦ», «ὀρίζει δὲ Μονὰς πρὸς ἔκτισιν τῆς ποινῆς αὐτῶν, διὰ μὲν τὸν πρώην Μητροπολίτην Δημητριάδος Γερμανὸν τὴν ἐν Ἀμοργῷ Ἱερὰν Μονὴν Χοζοβιωτίσσης, διὰ τὸν πρώην Μητροπολίτην Φλωρίνης Χρυσόστομον τὴν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητρ. Κίτρους Ἱ. Μονὴν Ἀγίου Διονύσου (Ὀλύμπου), διὰ δὲ τὸν πρώην Μητροπολίτην Ζακύνθου Χρυσόστομον τὴν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἀκαρνανίας Ἱ. Μονὴν Ρόμβου».

(Βλ. περιοδικὸν «**Ἐκκλησία**», ἀριθ. 25/22.6.1935, σελ. 193-196).

→ Τὸ περιοδ. «**Ἐκκλησία**» ἀφιερώνει διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἣτις ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἀρκετὰς σελίδας εἰς 18 τεύχη αὐτῆς μέχρι τοῦ Νοεμβρίου 1935. Βλ. ἐπίσης Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Α. Στράγκα, Ε.Ε.Ι...., τ. Γ', σελ. 2035-2045: «Ἀρχιερατικὸν Κίνημα ὑπὲρ Παλαιοημερολογιτῶν».

→ Ὁ Ὁμολογητὴς Ἱεράρχης πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος εἰς τὴν ἐν Ὀλύμπῳ ἐξορίαν του ὠλοκλήρωσε τὴν ἐξ 87 πυκνοτυπομένων σελίδων συγγραφὴν αὐτοῦ μὲ τίτλον «Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον ὡς Κριτήριον τῆς Ὁρθοδοξίας» (1/14.7.1935).

2. Πατριάρχαι ἦσαν τότε Ἱεροσολύμων μὲν ὁ Τιμόθεος Α' (Θέμελης), 1935-1955. Γέν. 1878 ἐν Σάμῳ. Δεξιὸς καὶ ἰκανὸς πρωθιεράρχης, ἀγωνιστὴς ἀγιοταφίτης καὶ λόγιος-πολυγραφώτατος κληρικὸς. Τὴν 27.8.1921 εἶχε χειροτονηθῆ ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Δαμιανοῦ, συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν ἀρχιεπισκόπων Γάζης Σωφρονίου καὶ Νεαπόλεως Παντελεήμονος, ὡς καὶ τοῦ Ρώσου Μητροπολίτου Κισνοβίου καὶ Χοτίνης-Βεσσαραβίας Ἀναστασίου, μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Κάρλοβιτς τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς, τοῦ διαδεχθέντος (1936) τὸν Μητροπολίτην Ἀντώνιον Κραποβίτσκι εἰς τὴν Προεδρίαν μέχρι τοῦ 1965, ὅτε διεδέχθη καὶ αὐτὸν ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος, Ἀντιοχείας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος Γ' (Ταχάν), 1931-1958. Γέν. 1869 ἐν Δαμασκῷ. Δραστήριος, ἐλληνομαθὴς καὶ φιλέλλην Πατριάρχης.

3. Ὁ Ὁμολογητὴς Ἱεράρχης, εὐρισκόμενος ἀποκεκλεισμένος εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πεντάμηνον, ἀπέστειλεν εἰς τὸν ἄρτι ἐνθρονισθέντα πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Νικόλαον Ε' (Εὐαγγελίδην), 1936-1939 (Γέν. 1876 εἰς Ἰωάννινα. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ὑπὸ Πατριάρχου Φωτίου. Τὸ 1918 Μητροπολίτης Νουβίας. Τὸ 1927

Μητροπολίτης Ἐρμουπόλεως. Διεκρίνετο διὰ τὰς πνευματικὰς καὶ διοικητικὰς ἰκανότητάς του. Ἀξιόλογος συγγραφεύς), θαυμασίαν ἐννεασέλιδον **Ἐπιστολὴν (10.4.1936)**, ἣτις εἶναι ἀποδεικτικὴ τῆς ἀγωνιώσης συνειδήσεως τοῦ γνησίου Ἀρχιερέως-Ποιμένος. Εἰς αὐτὴν τὴν **Ἐπιστολὴν** θαυμάζει τις τὸ κάλλος τῆς φράσεως, τὴν εὐγένειαν τοῦ συντάκτου καὶ τὴν παρρησίαν τοῦ Ὁμολογητοῦ.

→ **Ἐπισημαίνομεν** ἰδιαίτερώς μίαν παράγραφον τῆς λαμπρᾶς ταύτης ἐπιστολῆς, ἣτις προστίθεται εἰς τὰς χρυσαῖς σελίδας τοῦ μαρτυρικοῦ βίου τοῦ Ὁμολογητοῦ Ἱεράρχου:

«Ἄς μὴ νομίση δὲ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὅτι ἡ ἔκφρασις τῆς λογικῆς ταύτης ἀπορίας ἐνέχει τὴν ἐννοιαν ἀνευλαβείας πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον Αὐτῆς, διότι ὁ γράφων παρ' ὅλην τὴν ἄδικον καταδίκην του ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν, διότι ἔχεται στερρῶς τῶν Ὁρθοδόξων θεσμῶν, καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀφιλάδελφον κήρυξίν του ἔναγχος (ἄρτι, προσφάτως) ὡς ἀνεπιθυμήτου ὑπὸ τοῦ Τέως Τοποτηρητοῦ Ἁγίου Τριπόλεως Κυρίου Θεοφάνους, ἀπαγορεύοντος τὴν ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐξοδὸν του εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εἰθισταὶ ἐκ παιδῶν νὰ σέβηται τοὺς ἐπαξίως ἐκπροσωποῦντας τὴν ἐννοιαν καὶ τὸ θεῖον κύρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

(Βλ. τὴν **Ἐπιστολὴν** ἐν Πρ. Φλωρίνης Χρυσοστόμου, Ὑπομνήματα-Ἐπιστολαὶ-Ἀπολογίαι ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἰουλιανὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον, ἐν Ἀθήναις 1941, ἔνθα ἀναφέρεται ὡς ἡμερομηνία ἐπιστολῆς 10.4.1935, ἣτις προφανῶς εἶναι λάθος τυπογραφικόν, διότι ὁ Νικόλαος Β΄ ἐξελέγη τὴν 11.2.1936, ὅτε ὁ Ὁμολογητὴς εὐρίσκετο εἰς Ἱεροσόλυμα.).

4. **Εἰς τὸν βίον τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου** ἀναφέρονται ἐπίσης δύο ἐκπληκτικὰ θαύματα, μεταφορᾶς δύο αἰχμαλώτων θαυμαστῶς ὑπὸ τοῦ Γεωργίου εἰς τοὺς οἴκους των: «Τὸ θαῦμα τῆς μεταφορᾶς τοῦ νέου Γεωργίου εἰς τὸν οἶκον του» καὶ «Τὸ θαῦμα τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας».

(Βλ. **Καθηγουμένου Βίκτωρος Ματθαίου Μοναχοῦ**, Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τ. Δ΄, σελ. 480-484, ἔκδοσις γ΄, Ἀθῆναι 1968).

5. **Τραπεζοῦντος Χρύσανθος** (Φιλιππίδης), 1913-1938. Γέν. 1881 ἐν Κομοτηνῇ Θράκης. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, 1938-1941. Πολυγραφέωτος, Ἀκαδημαϊκός, διακρίθεις διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν του. †28.9.1949.
6. **Τὸ μέγα αὐτὸ θαῦμα** τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, βλ. ἐν **Ἠλία Ἀγγελολοπούλου-Διονυσίου Μπατιστάτου**, Μητροπολίτης πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος Καβουρίδης-Ἀγωνιστῆς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἔθνους, σελ. 21-25, Ἀθῆναι 1981. Ὑποσημειώσεις, σχολιασμός, ἐπιμέλεια ἡμέτερα.